

SASTAVOM

Četvrti tekst serijala „Sigurna kuća“: Spore institucije i nesigurna budućnost nakon sigurnih kuća

Pravda na dugom putu: žrtve nasilja godinama čekaju sudske presude

Dinka Premužić 31.10.2025.

Foto: Freepik

U novinarsko-istraživačkom projektu “Sigurna kuća”, Dinka piše o nastanku i razvoju sigurnih kuća kroz institucionalne i nevladine okvire, o njihovoj svrsi i ulozi u postojećem pravnom okviru, te o situaciji na terenu u kojoj stotine žena i djece koriste sigurne kuće kao jedino mjesto koje im osigurava zaštitu života. Serija će se sastojati od pet članaka, a pred vama je pretposljednji – četvrti članak.

Sudski postupci u Hrvatskoj često traju godinama, što nije nikakva novost. No, **za žrtve nasilja to stvara dodatnu traumu jer ne mogu započeti samostalan život udaljen od nasilja.** Institucionalni procesi koji bi trebali štititi žrtvu – uključujući kaznene i obiteljske postupke – vode se predugo, često uz brojna odgađanja, nedostatak koordinacije između institucija i zanemarivanje dinamike obiteljskog nasilja ([1,2,3](#)).

Takva neefikasnost pravnog sustava dodatno produbljuje osjećaj nesigurnosti, straha i otežava žrtvi donošenje važnih životnih odluka, uključujući pronalazak stabilnog smještaja, zapošljavanje i ostvarenje financijske neovisnosti. To u svakodnevnicu, također, znači da žrtva nerijetko ostaje bez pravomoćne presude, bez adekvatne zaštite, dok počinitelj nasilja i dalje ostvaruje kontakt s djecom, sudjeluje u postupcima ili koristi sustav za daljnju kontrolu i manipulaciju.

Nerijetko se presude ne donesu za vrijeme boravka žena u sigurnim kućama

Adela Pece mag. soc. rada, predsjednica zadarske udruge [“Duga”](#), u čijem je sklopu i sklonište za žrtve obiteljskog nasilja *“Mala kuća”* ističe: „Sporost institucionalnog sistema nam je veliki problem, naročito neučinkovitost pravosudnog sustava. Naime, korisnice se kod nas smještavaju rješenjem

nadležnog PU HZSR, te mogu boraviti u skloništu od šest mjeseci do godinu dana. **Vrlo je čest slučaj da se u tom periodu ne donese privremena odluka o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti (što je vrlo bitno), ne razvede se brak, niti se privede kraju kazneni postupak.**“ Dodaje da to ima velike posljedice.

„Ako korisnica mora napustiti sklonište, a nema riješeno ni jedno od ovih pitanja, to ostavlja mogućnost za daljnju izloženost nasilju, kako odrasle korisnice, tako i maloljetne djece“, kazala je Pece.

Objasnila je i da postoji mogućnost stambenog zbrinjavanja korisnica žrtava obiteljskog nasilja putem Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Uprave za stambeno zbrinjavanje – no za to moraju biti ispunjeni određeni uvjeti. „Jedan od uvjeta je pravomoćna sudska presuda o počinjenom nasilju u obitelji prema podnositelju zahtjeva, a u godinu dana boravka korisnice u našem skloništu, presuda ne bude donesena. Isto tako s HZSR je problem u velikoj fluktuaciji djelatnika, te se često mijenjaju socijalni/e radnici/e na predmetu, što također usporava postupke koje centar provodi (*davanje stručnog mišljenja sudu kod donošenja privremene mjere ili razvoda braka itd.*)“, dodaje Pece.

Mirjana Duduković, predsjednica ženske udruge **“Korak”** iz Karlovca napominje da cijeli sustav slabo reagira da bi se taj veliki problem nasilja riješio, odnosno **svaki dan se događa sve više nasilja a sporost institucija je iritantna**. Navodi primjere kad žena s dvoje djece završi u Skloništu, prijavi nasilje, traži razvod braka i skrbništvo za djecu i provede godinu dana u Skloništu koliko ima pravo, **a njezin status za to vrijeme nije riješen, nije razvedena i nije riješeno skrbništvo**.

„Po izlasku žene žrtve iz Skloništa počinitelj nasilja ima isto pravo na djecu, naime može doći u školu ili vrtić i odvesti dijete i ne želi ga vratiti. Imali smo takvih slučajeva.“, ističe predsjednica Duduković.

Dugotrajnost procesa dodatan je problem za žene s invaliditetom koje su žrtve nasilja

Problematičnu situaciju u slučaju osiguravanja smještaja ženi s invaliditetom koja je žrtva nasilja, komentirao je pristiglim odgovorom **Darijo Jurišić**, Pravobranitelj za osobe s invaliditetom.

„Svaka žrtva nasilja pa i žena s invaliditetom ima mogućnost zatražiti stambeno zbrinjavanje na temelju članka 45. Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima ili može postaviti općenito zahtjev jedinici lokalne samouprave za dodjelom stana. **Međutim, prisutan je nedostatak odgovarajućih nekretnina koje su pristupačne osobama s invaliditetom**, dok za priznavanje prava na stambeno zbrinjavanje na temelju navedene zakonske odredbe čl. 45. Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima **potrebno je priložiti pravomoćnu presudu o nasilju** – što je rijetko moguće budući da postupci na sudu traju dulje od priznatog prava na smještaj u kriznim situacijama kao žrtvama nasilja“, kazao je Jurišić.

Ističe i da je, prema spomenutom Zakonu, jedan od uvjeta za priznavanje prava na smještaj pravomoćna sudska presuda.

„U praksi sudski postupci traju dulje od vremena trajanja smještaja u skloništu (*u pravilu godinu dana*) te **žena s invaliditetom nakon izlaska ne može postaviti zahtjev za takvim smještajem jer nema pravomoćnu presudu o počinjenom nasilju**. Pozdravljamo izmjene navedenog Zakona kojim se produžuje korištenja stanova s jedne godine na dvije uz mogućnost produženja korištenja stana za još dvije godine. Međutim, i nadalje ostaje problem uvjeta postojanja pravomoćne presude o nasilju u trenutku podnošenja zahtjeva budući da sudski postupci traju dulje od trajanja smještaja u skloništu“, zaključuje Pravobranitelj.

Uvođenje obiteljskih odjela na nekim sudovima – pokušaj rješenja?

Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, 2022. godine, pokušalo se smanjiti preopterećenje općinskih sudova i ubrzati sudski postupci. **U Hrvatskoj, na određenim sudovima, osnovani su obiteljski odjeli kojima je cilj učinkovitije rješavanje predmeta vezanih uz obiteljsko pravo i zaštitu žrtava**

nasilja. Trenutno ne postoje dostupne službene statistike koje bi jasno pokazale utjecaj uvođenja obiteljskih odjela na brzinu rješavanja obiteljskih sporova u Hrvatskoj.

Iz ženske udruge „*Korak*“ Karlovac predsjednica Duduković smatra kako bi na sudovima trebalo uspostaviti Odjel za hitne slučajeve obiteljskog nasilja, koji bi trebali procesuirati postupke unutar par mjeseci. **Naime, ako žrtva provede zakonom dozvoljenu godinu dana u skloništu, a pravno njezin status nije riješen, to joj onemogućava da se osamostali i započne život bez nasilja.**

Sve naše sugovornice u ovom serijalu (1,2) iskazale su veliku zabrinutost, pa i ogorčenje sporošću općinskih sudova u rješavanju postupaka koji uključuje žrtve obiteljskog ili partnerskog nasilja, a vrlo često i maloljetnu djecu.

Netko tko je (pre)dugo trpio nasilje, ne bi smio biti dodatno traumatiziran i lišen mogućnosti uspostave sigurnosti življenja zbog sporosti i neučinkovitosti institucija. Na žalost, to je tako u Hrvatskoj u kojoj se prema ovogodišnjem [Izvešću Europske komisije o vladavini prava svih država članica](#), ističu zaostaci i duljina postupaka, pogotovo u parničnim građanskim i trgovačkim predmetima, gdje su zaostali neriješeni predmeti najdulji u EU-u.

Postupci pred sudovima u Hrvatskoj traju najdulje u EU. Za trgovačke parnice u prosjeku je potrebno 1147 dana, a za građanske 764 dana. U kaznenim predmetima pred općinskim sudovima postupci traju do 752 dana i pred županijskim sudovima 779 dana (1,2,3).

Nakon sigurnih kuća – nigdje: žene izlaze, ali nemaju kamo

Za ženu koja izlazi iz sigurne kuće, a nema vlastitu nekretninu ili podršku obitelji i prijatelja gdje se može smjestiti, iznimno je teško pronaći smještaj ili unajmiti stan – sigurno mjesto gdje neće biti izložena riziku od ponovnog nasilja. **Žene koje napuštaju sigurne kuće često pokušavaju započeti novi život izvan svog primarnog mjesta stanovanja gdje su bile izložene nasilju, ponekad upravo u**

sredini u kojoj su bile smještene tijekom boravka u skloništu. To uglavnom podrazumijeva podstanarstvo, koje je, s obzirom na današnje visoke cijene najma i troškova života, teško dostupno čak i financijski stabilnim parovima, a kamoli samcima ili jednoroditeljskim obiteljima.

Sve vrste organizacija (javne, civilne, vjerske) koje pružaju sklonište žrtvama nasilja dobro su svjesne **problema nedostatka dostupnih alternativa za sklonište nakon napuštanja skloništa.** Na temelju dugogodišnjeg iskustva, svjesne su da mnoge žene nemaju kamo otići i da postoji rizik od povratka zlostavljaču zbog nedostatka ekonomske i socijalne podrške. **Stoga je podrška nakon sigurne kuće neophodna i mnoge organizacije je pružaju.**

Pomoć kroz organizirano stanovanje

Putem EU projekta „Siguran put ka neovisnom življenju“ Grad Karlovac kao pridruženi partner ustupio je 2017. godine stan na korištenje ženama i njihovoj djeci žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz tajnog skloništa ženske udruge „Korak“. Udruga je stan opremila, a **smještaj u stanu smatra se međufazom između života u skloništu te samostalnog života.** Ugovorom o korištenju usluge privremenog prijelaznog smještaja, dvije žene s djecom slobodne su koristiti osigurani smještaj bez plaćanja najamnine, samo podmirujući režijske troškove. Stan se može koristiti u razdoblju od godinu dana ili dok ne nastupe uvjeti za samostalno življenje.

Korištenje gradskog stana veliki je napredak u zbrinjavanju žrtava nasilja, navodi predsjednica ženske udruge „Korak“ Duduković, no dodaje da je jedan stan nedostatan s obzirom koliki broj žena nema mogućnost (*nezaposlene, s malom djecom*) realizirati svoje osamostaljenje nakon napuštanja nasilne zajednice i izlaskom iz skloništa.

Od srpnja ove godine, Dom za djecu i odrasle žrtve nasilja u obitelji „Duga – Zagreb“ ustanovio je **Odjel organiziranog stanovanja.** Ženama koje se nakon boravka u skloništu smještaju u stanove koje je osigurao Grad Zagreb, na raspolaganju je vanjska podrška prema potrebi. Socijalna radnica i psihologinja koje inače rade u skloništu terenski se uključuju kada je potrebno pružiti psihološko savjetovanje i/ili potporu ženi i/ili djeci u stanu. **U tom tipu stanovanja može boraviti tri do pet žena i četiri do sedam djece istovremeno, u tri dostupna stana.** Važno je istaknuti da korisnice i djeca stana najam ne plaćaju, ali podmiruju

režije, troškove hrane, odjeće, obuće, školske obaveze djece i druge životne potrebe u cilju pripreme za potpuno osamostaljenje.

Ravnateljica **dr. sc. Željka Barić** dodala je da Dom surađuje sa [Zakladom „Solidarna“](#) koja omogućuje plaćanje podstanarstva ženama nakon izlaska iz skloništa prva tri mjeseca kad je to potrebno u drugom gradu. Iz Zaklade su nam odgovorili da se s njihovim **Fondom za žene** uključuju u trenutku kada se korisnicama približava izlazak iz skloništa Doma Duga – Zagreb, a suočavaju se s izazovima samostalnog stanovanja. Na temelju zaprimljenih zamolbi i u skladu s mogućnostima, preko Fonda osigurava se pokrivanje troškova najamnine za naredna tri mjeseca. Sredstva se uplaćuju izravno na račun najmodavca, temeljem važećeg ugovora o najmu i ugovora o dodjeli financijske potpore, svakog mjeseca do 5. dana u mjesecu. **Ova podrška omogućuje korisnicama sigurniji i stabilniji prijelaz u samostalan život nakon izlaska iz skloništa.**

Potrebno je razvijati modele prijelaznog smještaja

Na području osiguravanja stanovanja za žene koje su preživjele nasilje, Zaklada Solidarna kroz [Fond za žene](#) aktivno surađuje s brojnim organizacijama civilnog društva i ustanovama diljem Republike Hrvatske. Fond aktivno djeluje od 2019. godine, prvotno pokrenut kao inicijativa #SPASIME.

U razdoblju od 2019. do kraja 2022. godine, 60 žena koje su proživjele nasilje su ostvarile pravo na financijsku potporu za podmirenje troškova najamnine. Od početka 2023. godine do danas, pravo na potporu je ostvarilo ukupno 115 žena sa 75 djece.

U Zakladi smatraju da je stanovanje nakon izlaska iz skloništa jedno je od većih izazova za žene koje su preživjele nasilje. Iako im boravak u skloništu pruža nužnu sigurnost u kriznim trenucima, izlazak iz tog sustava često znači suočavanje s brojnim preprekama – od financijske nesigurnosti do nemogućnosti pronalaska odgovarajućeg smještaja, osobito ako nemaju podršku obitelji ni

stabilna primanja. **Zato je važno da sustav prepozna stanovanje kao ključni dio podrške ženama koje su preživjele i proživjele nasilje.**

„Potrebno je razvijati modele prijelaznog smještaja koji omogućuju ženama dulji i sigurniji boravak nakon izlaska iz skloništa, osigurati dostupne subvencije za najam ili pristup socijalnim i gradskim stanovima, te osnažiti suradnju između institucija, lokalne samouprave i organizacija civilnog društva“, smatraju u Zakladi.

Kako još pomoći žrtvama nasilja u samostalnom životu?

Prestanak boravka u skloništu za ženu žrtvu nasilja ne znači kraj izazova – **osamostaljenje je često težak i nesiguran proces.** Upravo zato važno je nastaviti pružati podršku kroz savjetovanje, pomoć pri zapošljavanju i uključivanje u mrežu pomoći, kako bi mogla izgraditi siguran i dostojanstven život.

Naše sugovornice to potvrđuju, navodeći da primjerice u Šibeniku, Caritasovo Prihvatilište za žene i djecu – žrtve obiteljskog nasilja, nastavlja (su)financirati smještaj ženama koje se odlučuju za samostalan život u gradu. Iz Zadarskog skloništa za žrtve nasilja u obitelji „*Mala kuća*“ kažu kako ostaju u kontaktu sa ženama kojima je istekao boravak u skloništu. **Žene im se često obraćaju vezano za izazove s kojima se susreću u daljnjem životu, naročito kada nisu riješeni svi postupci za vrijeme boravka u skloništu.** Nastoje riješiti probleme s upisom djece u vrtiće, naročito u jasličke skupine, zbog nedostatka vrtića u Gradu Zadru. Problem je i pronalaženje stana nakon izlaska iz skloništa, jer su cijene najma stana u Zadru jako visoke, a teško je naći stan za dugoročni najam.

U Domu „*Duga – Zagreb*“ nakon prestanka boravka u skloništu korisnicama/ima se uručuje napisan **sigurnosni plan koji obuhvaća dvije mogućnosti.** Prva se odnosi na situaciju kada žrtva ide u samostalno stanovanje bez počinitelja nasilja. Ona tada dobiva upute što treba uvijek imati pripremljeno izvan prostora (*kod osobe od povjerenja npr. dokumente, lijekove, odjeću, obuću, higijenske potrepštine, ključeve i sl, popis brojeva telefona za pomoć, rezervni mobitel*). Dobiva i uputstva **kako pripremiti djecu u slučaju da se pojavi počinitelj nasilja u blizini ili na vratima stana, na ulazu u školu ili vrtić** – o istome obavijestiti tete u vrtiću ili učiteljice/učitelje i dati im kontakt iz bliže obitelji ako ne mogu doći do majke (*žrtve nasilja*). Drugi sigurnosni plan odnosi se na situaciju kada se žena vraća

počinitelju nasilja. On, također, uključuje pohranu gore navedenih bitnih stvari kod osobe od povjerenja, a izvan prostora suživota.

Izazova nakon napuštanja skloništa je još mnogo

U okolnostima predugih sudskih postupaka (*postupci na našim sudovima traju najdulje u EU*) i dugotrajnog čekanja rješenja Centara za socijalnu skrb, **žrtva nasilja je prisiljena živjeti u stanju neizvjesnosti, bez pravne zaštite koja bi joj omogućila normalan život, financijsku i psihološku stabilnost, kao i sigurno roditeljstvo.** Sporost i neučinkovitost pravosudnog sustava u slučajevima obiteljskog nasilja ima izravne posljedice na kvalitetu života žena i djece, te predstavljaju ozbiljnu prepreku u procesu oporavka i reintegracije.

Započeti život ispočetka nikada nije lako – čak ni mladim, neopterećenim ljudima kojima su sve opcije otvorene. A izazov je puno veći ženi koja iza sebe nosi traumatsko iskustvo, često je prisiljena napustiti sve što poznaje, mijenjati sredinu, susretati se s predrasudama i nerijetko se sama brinuti za svoju djecu. **To najbolje znaju one hrabre žene koje su to proživjele.**

**[Prvi tekst](#) progovara o nastanku sigurnih kuća kakve danas imamo, [drugi tekst](#) objašnjava različite modele smještaja žrtava obiteljskog nasilja, a [treći tekst](#) govori o problemima u zaštiti žrtava nasilja vezano uz financiranja skloništa i osiguravanje njegove sigurnosti za žrtve nasilja.*

**Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.*

hrvatska

nasilje

nasilje prema ženama

sigurna kuća

skloništa za žene žrtve nasilja

žene žrtve nasilja

Podijeli: